

In beeld brengen cliënten mogelijke dagloonfouten WIA-uitkering

In deze notitie wordt de aanpak van UWV beschreven om te komen tot een zorgvuldige en betrouwbare bepaling van het aantal cliënten met een mogelijk onjuist vastgesteld WIA-dagloon. UWV gaat 43.000 dossiers handmatig onderzoeken op mogelijke fouten in de dagloonberekening. Deze notitie beschrijft welk onderzoeksproces UWV heeft gevolgd om van de in totaal 220.000 tussen 1-1-2020 en 1-1-2025 toegekende WIA-uitkeringen te komen tot een aantal van 43.000 handmatig te onderzoeken dossiers.

Basispopulatie

De scope van de verbeteraanpak richt zich op alle cliënten met een WIA-uitkering gestart tussen 1-1-2020 en 1-1-2025. Dit gaat om 220.000 cliënten. Uit deze populatie zijn dossiers gehaald op basis van onderstaande uitsluitingscriteria. Dan blijft een populatie van 189.000 cliënten over.

Het gaat om de volgende uitsluitingscriteria:

- voorschotten waarvoor geen recht op uitkering bleek te zijn
- vrijwillig verzekerden
- beëindigde uitkeringen
- loonloze tijdvakken
- WIA dagloonindexering
- Opting In
- Arbeidsongeschiktheidspensioen
- laatst buitenland verzekerden
- in behandeling (geweest) bij Bezwaar & Beroep

Vanaf oktober 2024 is een methode uitgewerkt om dossiers te onderzoeken op basis van risicocategorieën. De selectiecriteria om te bepalen of een dossier onder een risicocategorie valt, zijn ruim opgezet. Dit zorgt ervoor dat de groep dossiers die nader wordt onderzocht, groter uitvalt dan de groep die uiteindelijk dient te worden gecorrigeerd. Bij de uitwerking van deze methode is gezorgd voor zorgvuldige documentatie en vastlegging.

➤ Start op basis van bekende aandachtspunten in de dagloonberekening

Om te komen tot de risicocategorieën is ten eerste gebruikgemaakt van aandachtspunten in de berekening van het dagloon, die reeds bekend zijn bij UWV en al worden gebruikt als aandachtspunt voor medewerkers die de dagloonberekening verrichten.

➤ Aanvulling van de risico's op basis van kwaliteitsonderzoeken

Naast de voornoemde aandachtspunten en risico's waar UWV reeds op let bij de dagloonberekening, zijn er andere potentiële risico's toegevoegd op basis van de kwaliteitsonderzoeken van BC&K SMZ, uit de Polisadministratie (het register waaruit UWV informatie ophaalt over loon, uitkeringen en arbeidscontracten van alle verzekerde werknemers in Nederland) en uit ResaFasa (het UWV-bronsysteem waarin arbeids(on)geschiktheidsdienstverlening wordt vastgelegd).

Na een aantal iteraties is een lijst van risicocategorieën ontstaan, onder te verdelen in de volgende groepen:

- Afwijkingen in de opbouw en uitbetaling van Vakantietoeslag, Arbeidsvoorwaardenbedragen Extra Periodiek Salaris.
- Incidentele inkomstenvermindering, afwijkende inkomstenopgave of geen/negatief SV-loon
- Verschillende dienstverbanden of Startersregeling (eigen ondernemerschap)
- Verschillen in de startdatum van arbeidsongeschiktheid in onze systemen
- Er is sprake van zwangerschap, bevalling, orgaandonatie of no-riskpolis
- Er is sprake van faillissement van de werkgever

Voor de volledige lijst van risicocategorieën, zie Bijlage 1.

➤ **Koppeling van de risicocategorieën aan cliëntgegevens**

Aan deze risicocategorieën zijn de cliënten gekoppeld, waar het betreffende risico zich voordeed. Er kunnen meerdere risicocategorieën van toepassing zijn op één cliënt.

➤ **Toevoeging effect op dagloon**

Per risicocategorie is bepaald welk effect het risico mogelijk heeft. Van bepaalde risicocategorieën (bijvoorbeeld een negatieve opbouw van de vakantietoelage) is bekend dat deze bij de initiële dagloonberekening een verlagend effect hebben. Bij andere risicocategorieën is het effect juist dagloonverhogend of is het effect onbekend. Het gaat dus om drie mogelijke effecten, te weten: 'kans op een te laag vastgesteld dagloon', 'kans op een te hoog vastgesteld dagloon' en 'onbekend effect op dagloon'. Het kenmerk 'onbekend effect op dagloon' houdt in dat in deze situaties het niet eenduidig te bepalen is wat het effect op het dagloon is. Dit kan te hoog óf te laag zijn geweest.

➤ **Validatieproces voor de risicocategorieën**

Voorafgaand aan de uiteindelijke selectie is gekeken of de gekozen risicocategorieën daadwerkelijk corresponderen met fouten in de dossiers. Bij elke risicocategorie is een steekproef getrokken van circa 300 dossiers. Vervolgens is bij elk dossier uit de steekproef handmatig gecontroleerd of de betreffende risicocategorie terecht is toegekend.

Wanneer een risicocategorie onterecht was toegekend, zijn de selectiecriteria van de risicocategorie aangepast. De eerder beschreven validatie is herhaald totdat de volledige lijst van cliënten uit de steekproef overeenkwam met de definitie van de risicocategorie. Het doel: eenduidige risicocategorieën, die leiden tot een zo scherp mogelijke bevinding dat de berekening van het dagloon van de WIA-uitkering te hoog of te laag is.

Wanneer door de validaties nieuwe risicocategorieën naar voren kwamen, zijn deze gecodeerd en voorgelegd voor validatie. Een risicocategorie werd pas volledig gevalideerd als er *geen* gevallen in de steekproef zijn gevonden die duiden op een fout in de code van de risicocategorie.

In maart 2025 zijn de validaties op alle risicocategorieën afgerond.

➤ **Toetsing op aanpak en opzet**

UWV heeft de aanpak en de opzet van de risicocategorieën extern laten toetsen door een accountantsbureau. Op basis hiervan heeft UWV de documentatie van de aanpak verder aangescherpt en het advies overgenomen rondom validatie van de groep cliënten zonder toegekende risicocategorie.

Bepaling aantal mogelijk betrokken cliënten

Op basis van de risicocategorieën blijkt dat er bij 43.000 dossiers aanleiding is voor nader onderzoek. Deze dossiers vielen in één of meerdere risicocategorieën, waardoor er reden is om op individuele basis te onderzoeken of het dagloon juist is berekend. Dit betekent niet dat bij alle 43.000 cliënten ook daadwerkelijk fouten zijn gemaakt in de dagloonberekening. Het aantal van 43.000 valt binnen de bandbreedte van 25.000 tot 50.000 cliënten die eerder is gecommuniceerd richting het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Tweede Kamer.

➤ **Afronding ontwikkelen en valideren aanpak**

Met het afronden van de werkzaamheden van het analyseteam en het volledige validatieproces beschikt UWV nu over lijsten van cliëntsituaties per risicocategorie om individueel per situatie te gaan controleren en mogelijk te corrigeren.